

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยมีความต้องการกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรมซึ่งกำลังขยายตัวอย่างกว้างขวางส่งผลกระทบต่อปัญหาการขาดแคลนกำลังคนในบางสาขาวิชา รวม 13 สาขาวิชา และสาขาที่ขาดแคลนดังกล่าวนี้มีสาขาวิชาคณิตศาสตร์รวมอยู่ด้วย

ทบวงมหาวิทยาลัย (2536: 16-24) ได้ทำการวิเคราะห์ความต้องการบัณฑิตสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน พบว่าในปัจจุบันมีความต้องการครูอาจารย์ระดับปริญญาตรีสาขาวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นรวม 3,178 คน และในช่วงแผนฯ 8 (ปีงบประมาณ 2544) มีความต้องการรวม 23,784 คน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรดี มีสวัสดิ์ (2537: 102) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความต้องการครูคณิตศาสตร์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา" ซึ่งผลการวิจัยเรื่องดังกล่าวพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีความต้องการครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นโรงเรียนละ 2 คน ทั้งนี้เนื่องจากครูช้อโอนย้าย ครูเกษียณอายุ ครูได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานอื่น ๆ ของโรงเรียนนอกเหนือจากงานสอน ส่งผลให้อัตรากำลังครูไม่เพียงพอ

คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย รับภาระในการผลิตครูตามความต้องการของสังคมไทยมาเป็นเวลานาน ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการผลิตครูและผู้ทำงานการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นหัวใจที่สำคัญต่อการพัฒนาบุคคลเพื่อไปพัฒนาการศึกษาและสังคมต่อไปในอนาคต ได้จัดทำหลักสูตรครูศาสตรบัณฑิตขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 และได้มีการปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันโดยกำหนด

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตให้เป็นหลักสูตรสำหรับครูศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งจัดขึ้นสำหรับผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมให้เป็นบัณฑิตทางครุศาสตร์ และทำหน้าที่เป็นครูหรือบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งเป็นหลักสูตรที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นแหล่งค้นคว้าวิจัยสำหรับการศึกษาและนิสิตหรือนักศึกษาในสาขาครุศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตมี 5 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชาประถมศึกษา สาขาวิชามัธยมศึกษา สาขาวิชาการสอนวิชาเฉพาะ และสาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตกำหนดให้วิชาคณิตศาสตร์อยู่ในหมวดวิชาเฉพาะประเภทวิชาเอก และในสาขามัธยมศึกษามีการจัดหมวดวิชาเอกเป็นแบบเอกคู่ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2520 เป็นต้นมา เนื่องจากคุณภาพของบัณฑิตย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการผลิตการดำเนินการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาต่างๆ ดังที่ ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ (2524: 11-12) ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งสรุปใจความสำคัญได้ว่า การที่สถาบันการศึกษาจะมีประสิทธิภาพในการผลิต ผลผลิตทางการศึกษาเพียงใดนั้นพิจารณาได้จากคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาและประสิทธิภาพในการทำงานของผลผลิตทางการศึกษา ดังนั้นมหาวิทยาลัยซึ่งรับผิดชอบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะต้องกำหนดแนวทางในการผลิตบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจะได้ผลิตบุคคลที่มีความรู้ความสามารถตามที่สังคมต้องการและควรมุ่งผลิตบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย ดังที่ นิพนธ์ เทพวัลย์ (2526: 29-33) ได้กล่าวไว้สรุปได้ว่า ในการกำหนดแนวทางหรือจุดมุ่งหมายในการผลิตบัณฑิตของแต่ละมหาวิทยาลัยควรมีแนวทางผลิตบัณฑิตเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยไม่มุ่งเน้นผลิตเฉพาะบัณฑิตที่เก่งทางวิชาการเท่านั้นควรจะผลิตบัณฑิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย และต้องมีการติดตามผลและประเมินผลงานของตนตลอด เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับความต้องการของคนในสังคมนั้น ๆ ดังที่ ยุกา อุดมศักดิ์ (2515: 18) ได้กล่าวไว้ว่า "การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจะทำให้ได้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตออกไป เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร" ซึ่งข้อความดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับที่ บรูซ เชอร์สเซอร์ และ เชลเลย์ ซี สโตน (Bruce Shertzer and Shelley C Stone 1981: 389-391) ที่กล่าวไว้สรุปได้ว่า การติดตามผลจะทำให้ทราบข้อมูลของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปแล้วว่ามีความรู้ในการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใดและเพื่อเตือนให้บัณฑิตในปัจจุบันได้ตระหนักถึงปัญหาที่จะมีต่อไปในภายหน้า ตลอดจนรับทราบ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการให้บริการด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อที่จะนำความคิดเห็นที่ได้รับมาปรับปรุงการบริหารด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การติดตามผลมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะข้อมูลที่ได้รับทำให้ทราบว่าผู้สำเร็จ การศึกษามีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรค การปฏิบัติงานหรือไม่ นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้ยังสามารถนำมาประกอบการพิจารณาวางแผนจัด การศึกษาให้นักศึกษา ด้วยเหตุนี้น่าจะมีการติดตามผลบัณฑิตครุศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชา เอกคณิตศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2523-2538 ทั้งนี้เพื่อจะได้ข้อมูลมาใช้ เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอน วิชาเอกคณิตศาสตร์ ในสาขามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค การทำงานของบัณฑิตครุศาสตร์ มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนแก้ปัญหาในการเรียนการสอน และหาวิธีป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา เช่นนั้นอีกในบัณฑิตรุ่นต่อไป ตลอดจนได้ข้อมูลมาใช้เป็นแนวทาง ในการวางแผนจัดหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกคณิตศาสตร์ ให้สอดคล้อง กับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานภาพปัจจุบันของบัณฑิตครุศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชาเอก คณิตศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2523-2538 ในด้านสถานภาพส่วนบุคคล สภาพการทำงาน และลักษณะงานที่ปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตครุศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกคณิตศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2523-2538 ที่ประกอบ อาชีพครูและสอนวิชาคณิตศาสตร์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน 3 ด้าน คือ
  - 2.1 ด้านความรู้ทางวิชาการ
  - 2.2 ด้านเจตคติต่ออาชีพครู
  - 2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตครูศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกคณิตศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ประกอบอาชีพครูและสอน วิชาคณิตศาสตร์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบัณฑิตครูศาสตร์ 3 ด้าน คือ

- 3.1 ด้านความรู้ทางวิชาการ
- 3.2 ด้านเจตคติต่ออาชีพครู
- 3.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บัณฑิตครูศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกคณิตศาสตร์ คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เข้ารับการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2520 และสำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2523-2538 และผู้บังคับบัญชาของ บัณฑิตครูศาสตร์สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกคณิตศาสตร์ คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เข้ารับการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2520 สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2523-2538 ที่ประกอบอาชีพครูและทำหน้าที่สอนวิชาคณิตศาสตร์

2. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตครูศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกคณิตศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สำเร็จการศึกษาดังแต่ปีการศึกษา 2523-2538 ที่ประกอบอาชีพครูและทำหน้าที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน 3 ด้าน คือ

2.1 ความรู้ทางวิชาการ หมายถึง ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับ หลักสูตร เนื้อหาวิชา จิตวิทยาการเรียนการสอน และการวัดผลและการประเมินผล

2.2 เจตคติต่ออาชีพครู หมายถึง ความรู้สึก ท่าทาง หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีต่อวิชาชีพครู วิชาคณิตศาสตร์ และนักเรียน ซึ่งความรู้สึก ท่าทาง หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว อาจส่งผลทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2.3 การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการ เตรียมการสอน การดำเนินการสอน และการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอน

คำจำกัดความในการวิจัย

การติดตามผล หมายถึง การศึกษาและสำรวจข้อเท็จจริง เกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคล สภาพการทำงานและลักษณะงานที่ปฏิบัติของบัณฑิตครุศาสตร์ ศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตครุศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกคณิตศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2523-2538 ที่ประกอบอาชีพครูและสอนวิชาคณิตศาสตร์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน 3 ด้าน คือ ความรู้ทางวิชาการ เจตคติต่ออาชีพครู และการจัดการเรียนการสอน และศึกษาความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตครุศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกคณิตศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระหว่างปีการศึกษา 2523-2538 ที่ประกอบอาชีพครูและสอนวิชาคณิตศาสตร์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบัณฑิตครุศาสตร์ 3 ด้าน คือ ความรู้ทางวิชาการ เจตคติต่ออาชีพครู และการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของบัณฑิตครุศาสตร์

บัณฑิตครุศาสตร์ หมายถึง ผู้ที่เข้ารับการศึกษานานหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกคณิตศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2520 และสำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2523 ถึง 2538

ผู้บังคับบัญชา หมายถึง หัวหน้าหมวด รองหัวหน้าหมวด หัวหน้าสาขาวิชา รองหัวหน้าสาขาวิชา หัวหน้าภาควิชา ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ของบัณฑิตครุศาสตร์ที่ประกอบอาชีพครูและสอนวิชาคณิตศาสตร์

ครู หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนในสถาบันการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนจัดหลักสูตรและผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องกับหลักสูตรและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม
2. ได้ข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอน วิชาเอก คณิตศาสตร์ ในสาขามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของบัณฑิตครูศาสตร์ มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนแก้ปัญหาการเรียนพร้อมทั้งหาวิธีป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา เช่นนั้นอีกในบัณฑิตรุ่นต่อไป
4. ใช้เป็นแนวทางในการทำการวิจัยในครั้งต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย